Debut regizoral la Operă

(Costin Popa – 31 mai 2009)

De această dată, prima scenă lirică naţională a bătut recordul. Guinness Book o aşteaptă. Nici în ziua premierei noii producţii cu **Don Pasquale**, pe website-ul propriu nu a fost anunţată distribuţia spectacolului. Stilul arbitrar al Operei bucureştene continuă. S-au tras infinite semnale, criticând faptul că interpreţii premierelor sunt anunţaţi cu doar două zile înainte. Acum a fost un... progres! Publicul a aflat soliştii serii din fluturaşul de sală, in loco. Vina este distribuită, administrativ şi artistic, între conducere, dirijor şi, totuşi, regizor. Acestea sunt persoanele care ar fi trebuit să decidă din timp. Nu există scuză! Cum putem să ne împlinim vocaţia europeană (sună preţios, nu?) cu asemenea carenţe organizatorice? După experienţa de până acum, sunt convins că şi peste un an, şi peste doi, tot aşa va fi.

Este lesne de presupus că alegerea titlului donizettian ca ultimă premieră a stagiunii s-a făcut motivat de acoperirea cu voci potrivite. Poate fi aşa, deşi... Mai lipsită de logică este însă programarea unicelor două spectacole chiar înainte de vacanţa de vară, cu perspectiva neefectuării unui rodaj corespunzător şi cu pericolul ca munca de pregătire să fie parţial irosită iar reîmprospătarea din toamnă să fie mai anevoioasă. Plus că şi publicul ar fi dorit să vadă rapid, în număr cât mai mare, noua producţie. Nu pentru el a fost făcută?

Foarte tânărul regizor Rareş Zaharia, galonat după asistenţa la mizanscenele lui Silviu Purcărete, se află la prima sa montare de operă. Este un debut şi faptul se vede. Pe lângă talentul său evident, propune câteva lucruri care par alipite forţat şi neintegrate contextual. Mă gândesc la personajele commediei dell'arte, Pantalone, Arlechino, Colombina şi Scapino, introduse suplimentar în acţiune, la evoluţiile pe scenă a unor operatori de film care proiectează câteva pelicule mute, suprapuse pleonastic pe povestirea Norinei, de exemplu. Da, ne aflăm într-un mare studio de film, poate Hollywood, poate Cinecittà, iar Don Pasquale este chiar boss-ul, atotputernicul producător, omul cu banii. În mare, ideea translării acţiunii nu e rea şi varianta lui Zaharia poate, cu rezervele formulate, să funcţioneze. Deşi mă gândesc că un producător hollywoodian nu poate fi păcălit chiar aşa uşor de o vedetă, cât ar fi ea de superbă... Dar, mai ştii...?

În decorurile austere, de criză, ale Adrianei Urmuzescu (semnatară a unor frumoase costume), eroii se mişcă cu naturaleţe şi personajele sunt bine conturate. Regizorul a ştiut să le creeze chipurile şi să le manevreze eficient. Dar dacă accept depărtarea eroului titular de tradiţia buffo, cred totuşi că basul Sorin Drăniceanu (voce pătrunzătoare dar cu perceptibil grad de uzură) ar fi trebuit să lucreze mai mult la rafinamente de expresie şi atitudine. Să nu uităm că vorbim de o operă comică şi dacă renunţăm la comicul de tuşă groasă, măcar să-l înlocuim cu unul subtil.

Doctorul Malatesta a fost baritonul Florin Simionca, un glas nu foarte amplu dar cu timbralitate plăcută. Simpaticul Notar l-a avut ca suculent interpret pe baritonul Vasile Chişiu.

Sigur că, aşa cum a şi trebuit, vedeta din cetatea filmului s-a identificat cu vedeta spectacolului, soprana Irina Iordăchescu, în rolul Norinei. Este clar că spre ea s-a îndreptat toată atenţia realizatorilor, cu costume multe şi extravagante, coafuri diverse şi spectaculoase. Ca pentru un star. Artista a cântat şi a jucat excelent.

La pupitru, tânărul şi promiţătorul şef de orchestră Tiberiu Soare a dirijat cu vervă şi spumă, atent şi echilibrat. Aşa încât, mi-ar fi plăcut ca uvertura să-şi urmeze drumul ei propriu către spectator, direct, neabătut, fără ca atenţia să fie distrasă de evoluţia personajelor inventate de regizor. În primul act, sonorităţile au fost întrucâtva excesive şi inconfortabile pentru solişti. Foarte bună, pregătirea corului. O datorăm neobositului maestru Stelian Olariu.

În ceea ce-l priveşte pe interpretul lui Ernesto, tenorul Valentin Racoveanu a avut o prestaţie atât de lamentabilă încât prin actul al II-lea cineva din sală a strigat Ruşine! La Scala din Milano, tenorul anunţat titular pentru premiera cu **Don Carlos**, Giuseppe Filianoti, a fost înlocuit după ultima repetiţie generală, stârnind un mare scandal, nu atât din partea celui recuzat, cât din partea criticilor şi jurnaliştilor care au învinuit conducerea teatrului că nu s-a orientat mai din timp. Atunci, directorul general Stéphane Lissner a luat vina asupra sa, absolvindu-l pe primul responsabil, dirijorul Daniele Gatti. La noi cine-şi asumă răspunderea pentru distribuirea lui Valentin Racoveanu? Dacă presupunem că tenorul ar fi suferit o indispoziţie vocală fulgerătoare sau un atac al H1N1, ar fi trebuit înlocuit pe moment sau cel puţin făcut un anunţ de prevenire a publicului. Dar, cum nu s-a gândit nimeni...